

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αναμόρφωση του πειθαρχικού δικαίου των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, σύσταση Ελληνικού Κέντρου Εμπειρογνωμοσύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από τη Διарκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Μέρη (Α΄-Δ΄) και αποτελείται από εκατόν δεκαεπτά (117) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 1-67), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό και την επιτάχυνση της πειθαρχικής δικαιοσύνης και για θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων του δημοσίου τομέα», διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄).

Ειδικότερα, διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», εισάγεται ο σκοπός (άρθρο 1) και οριοθετείται το αντικείμενο (άρθρο 2) των διατάξεων του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου.

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 3-48), υπό τον τίτλο «Παραρτήσεις στον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», μεταξύ άλλων, καθορίζονται εκ νέου και διευρύνονται τα κωλύματα διορισμού δημοσίων υπαλλήλων, τόσο ως προς όσους έχουν καταδικασθεί για τα περιοριστικώς απαριθμούμενα πλημμελήματα, όσο και για «αυτο[ύς] των οποίων έχει ανακληθεί ο διορισμός, εφόσον προκλήθηκε με δόλο ή παρανομία (...)» (άρθρο 3), καθώς επίσης και

στην περίπτωση πειθαρχικής απόλυσης ή καταγγελίας σύμβασης (άρθρο 4). Περαιτέρω, ρυθμίζονται εκ νέου, αφενός, ζητήματα σχετικά με τον χρόνο ανάκλησης διορισμού υπαλλήλου, και, ιδίως, τίθεται αποκλειστική προς τη διοίκηση προθεσμία, τριών (3) μηνών, ολοκλήρωσης της διαδικασίας ανάκλησης του διορισμού του (άρθρο 5) και, αφετέρου, η περίπτωση του χρόνου αναστολής άσκησης καθηκόντων και αργίας υπαλλήλου ως χρόνου που δεν υπολογίζεται για την προαγωγή του, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 6). Ακολούθως, καθορίζονται εκ νέου, αφενός, οι περιπτώσεις θέσης υπαλλήλου σε αυτοδίκαιη αργία (άρθρο 7), και, αφετέρου, ζητήματα σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία και αναστολή άσκησης καθηκόντων υπαλλήλων, και θεσπίζεται η δυνατότητα μετακίνησης ή μετάθεσης υπαλλήλου, ως διοικητικό μέτρο, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 8), καθώς και οι συνέπειες της θέσης σε αργία, και προστίθεται η δυνατότητα επιστροφής του υπαλλήλου στην οργανική μονάδα σε περίπτωση υποχρεωτικής μετακίνησης ή μετάθεσης, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 9). Εν συνεχεία, τίθεται εκ νέου απαρίθμηση, αφενός, των πειθαρχικών παραπτώματων των υπαλλήλων (άρθρο 10), και αφετέρου, των πειθαρχικών ποινών και των περιπτώσεων επιβολής της ποινής της οριστικής παύσης (άρθρο 12), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά, τόσο με την εφαρμογή αρχών και κανόνων του ποινικού δικαίου στην πειθαρχική διαδικασία (άρθρο 11), όσο και με τη δίωξη των πειθαρχικών παραπτώματων (άρθρο 13), καθώς και του χρόνου παραγραφής τους, ανά περίπτωση (άρθρο 14). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις σχετικές με τη λήξη της πειθαρχικής ευθύνης του υπαλλήλου (άρθρο 15) και καθορίζονται οι σχέσεις μεταξύ πειθαρχικής διαδικασίας και ποινικής δίκης, ως προς τις επιπτώσεις της ποινικής δίκης στην πειθαρχική διαδικασία και την έκτασή τους (άρθρο 16). Εν συνεχεία, καθορίζονται εκ νέου τα πειθαρχικά όργανα που ασκούν πειθαρχική εξουσία επί των υπαλλήλων (άρθρο 17), καθώς και οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι των υπαλλήλων, και ρυθμίζονται ζητήματα πειθαρχικών αρμοδιοτήτων τόσο του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (άρθρο 18), όσο και των πειθαρχικώς προϊσταμένων (άρθρο 19). Περαιτέρω, συνιστάται «Πειθαρχικό Συμβούλιο Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα» στο Υπουργείο Εσωτερικών, με αρμοδιότητα την άσκηση πειθαρχικής εξουσίας στους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 20). Εισάγονται διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία των κλιμακίων του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα, παρέχουν εξουσιοδότηση προκειμένου, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (κατόπιν εισήγησης του Συντονιστή του Πειθαρχικού Συμβουλίου), να εκδίδεται Κανονισμός Λειτουργίας του Πειθαρχικού Συμβουλίου «για τη ρύθμιση επιμέ-

ρους θεμάτων εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας του» και να καθορίζεται ενιαίος τύπος εγγράφων για τις διαδικασίες που υλοποιούνται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο (άρθρο 21). Ακολούθως, καθορίζεται η αρμοδιότητα των Κλιμακίων του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα (άρθρο 22), καθώς και του Συντονιστή του (άρθρο 23). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με τη γραμματειακή υποστήριξη του ως άνω Πειθαρχικού Συμβουλίου, «αναπτύσσεται ηλεκτρονική εφαρμογή "Ηλεκτρονική Εφαρμογή Παρακολούθησης Πειθαρχικού Δικαίου", συνιστάται «Διεύθυνση Πειθαρχικών Υποθέσεων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα[.] στη Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών», και τίθενται σχετικές εξουσιοδοτικές διατάξεις, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 24). Εν συνεχεία, τίθενται ρυθμίσεις σχετικά με το θέμα της ενιαίας κρίσης, αφενός, περισσότερων πειθαρχικών παραπτώματων του ίδιου υπαλλήλου, και αφετέρου, όταν περισσότεροι υπάλληλοι διώκονται για το ίδιο ή για συναφή μεταξύ τους πειθαρχικά παραπτώματα (άρθρο 25). Καθορίζονται, εκ νέου, ζητήματα που αφορούν στον τρόπο άσκησης της πειθαρχικής δίωξης υπαλλήλου και στην προθεσμία ολοκλήρωσης της πειθαρχικής διαδικασίας, καθώς και οι συνέπειες υπαίτιας παράβασης των προθεσμιών ολοκλήρωσης της πειθαρχικής διαδικασίας (άρθρο 26). Θεσπίζεται, το πρώτον, η δυνατότητα για «πειθαρχική συνδιαλλαγή» του υπαλλήλου με τον πειθαρχικώς προϊστάμενό του ή το Κλιμάκιο του Πειθαρχικού Συμβουλίου, σε περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτώματων που δεν επισύρουν την ποινή της οριστικής παύσης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 27). Προβλέπεται, εξ άλλου, εκ νέου, η παραπομπή πειθαρχικής υπόθεσης στο πειθαρχικό συμβούλιο (άρθρο 28), και καθορίζονται η διαδικασία, το περιεχόμενο και οι συνέπειες παραπομπής πειθαρχικής υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο (άρθρο 29). Περαιτέρω, εισάγονται, εκ νέου, ρυθμίσεις σχετικά με την προκαταρκτική εξέταση (άρθρο 30), τη διαδικασία της ένορκης διοικητικής εξέτασης, ως μέσο διερεύνησης περιπτώσεων πειθαρχικών παραπτώματων (άρθρο 31), την πειθαρχική ανάκριση (άρθρο 32), καθώς και τον ελάχιστο αριθμό υποχρεωτικά εξεταζόμενων προτεινόμενων μαρτύρων κατά την πειθαρχική ανάκριση (άρθρο 33). Ακολούθως, ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με την εξέταση τα υπόθεσης και τις ενέργειες μετά την ανάκριση (άρθρο 34), την κλήση σε απολογία του πειθαρχικώς διωκόμενου υπαλλήλου (άρθρο 35), τη διαδικασία ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου, τον ορισμό συνεδρίασης, αλλά και τον τρόπο παράστασης του διωκόμενου υπαλλήλου (άρθρο 36). Περαιτέρω, θεσπίζεται η δυνατότητα, αφενός, διεξαγωγής τηλεματικής συνεδρίασης, μέσω Γραφείου Τηλεματικής σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση, προβλέπονται οι τεχνολογικές προϋποθέσεις και τί-

θεται εξουσιοδοτική διάταξη, προκειμένου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, να ρυθμίζονται τα συναφή με τη λειτουργία του γραφείου, τις διαδικασίες, την πρόσβαση και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ζητήματα (άρθρο 37), και αφετέρου, το δικαίωμα παράστασης του διωκόμενου υπαλλήλου (προσωπικά ή διά ή μετά πληρεξουσίου δικηγόρου), αλλά και του εκπροσώπου δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, με τη χρήση τεχνολογιών απομακρυσμένης σύνδεσης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 38). Εν συνεχεία, ρυθμίζονται, εκ νέου, οι περιπτώσεις κωλυμάτων και εξαιρέσεων μελών του Κλιμακίου του Πειθαρχικού Συμβουλίου, και θεσπίζεται δυνατότητα εξαίρεσης και για τον εισηγητή που δεν είναι μέλος του Κλιμακίου (άρθρο 39). Ακόμη, ορίζεται ο τρόπος και το περιεχόμενο των κοινοποιήσεων προς τον πειθαρχικώς διωκόμενο υπάλληλο εγγράφων και πράξεων των υπηρεσιακών και πειθαρχικών οργάνων στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας (άρθρο 40). Ρυθμίζονται, εκ νέου, ο τύπος και το περιεχόμενο της πειθαρχικής απόφασης, καθώς και ο τρόπος λήψης και ανακοίνωσής της (άρθρο 41). Καθορίζεται, επίσης εκ νέου, το δικαίωμα άσκησης ένστασης κατά των αποφάσεων των πειθαρχικώς προϊσταμένων του άρθρου 118 του ν. 3528/2007 ενώπιον του αρμόδιου Κλιμακίου του Πειθαρχικού Συμβουλίου, η προθεσμία, η διαδικασία και οι συνέπειες άσκησής της (άρθρο 42), το δικαίωμα άσκησης προσφυγής κατά πειθαρχικής απόφασης, η προθεσμία και οι συνέπειες άσκησής της, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 43), το δικαίωμα επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας (άρθρο 44), και ρυθμίζονται, επίσης εκ νέου, θέματα περί την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης (άρθρο 45). Εισάγεται διάταξη με την οποία τροποποιείται η συγκρότηση του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου του άρθρου 146Α του Υ.Κ., και μέχρι την κατάργησή του στις 31.12.2026 (άρθρο 46). Τέλος, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν, αφενός, το δικαίωμα υποβολής παραίτησης, ακόμη και κατά την περίπτωση που έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη (άρθρο 47), και αφετέρου, την αυτοδίκαιη έκπτωση του υπαλλήλου από την υπηρεσία αν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση (άρθρο 48).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 49-60), υπό τον τίτλο «Παραρτήσεις στον Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων», ρυθμίζονται, αντιστοίχως με τις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007), ζητήματα που αφορούν κωλύματα διορισμού σχετικά με ποινική καταδίκη, στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση και ανάκληση διορισμού (άρθρο 49), την περίπτωση πειθαρχικής απόλυσης ή καταγγελίας σύμβασης (άρθρο 50), την προθεσμία ανάκλησης διορισμού υπαλλήλου, και

ολοκλήρωσης της διαδικασίας ανάκλησης του διορισμού του (άρθρο 51), την περίπτωση του χρόνου αναστολής άσκησης καθηκόντων και αργίας υπαλλήλου ως χρόνου που δεν υπολογίζεται για την προαγωγή του, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 52), και καθορίζονται, εκ νέου, αφενός, οι περιπτώσεις θέσης υπαλλήλου σε αυτοδίκαιη αργία (άρθρο 53), και αφετέρου, ζητήματα σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία και αναστολή άσκησης καθηκόντων υπαλλήλων, και θεσπίζεται η δυνατότητα μετακίνησης ή μετάθεσης υπαλλήλου, ως διοικητικό μέτρο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 54), καθώς και οι συνέπειες της θέσης σε αργία, και προστίθεται η δυνατότητα επιστροφής του υπαλλήλου στην οργανική μονάδα σε περίπτωση υποχρεωτικής μετακίνησης ή μετάθεσης, κατόπιν αίτησής του και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 55). Περαιτέρω, καθορίζονται, εκ νέου, τα πειθαρχικά όργανα, που ασκούν πειθαρχική εξουσία επί των υπαλλήλων (άρθρο 56) και ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιοτήτων των πειθαρχικώς προϊσταμένων (άρθρο 57). Ρυθμίζεται, επίσης εκ νέου, η διαδικασία της ένορκης διοικητικής εξέτασης ως μέσο διερεύνησης περιπτώσεων πειθαρχικών παραπτωμάτων (άρθρο 58). Τέλος, αφενός, παρέχεται η δυνατότητα υποβολής παραίτησης κατά τη διάρκεια πειθαρχικής δίωξης, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα (άρθρο 59), και αφετέρου, προβλέπεται η αυτοδίκαιη έκπτωση από την υπηρεσία υπαλλήλου που καταδικάσθηκε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση (άρθρο 60).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 61-64), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», μεταξύ άλλων, θεσπίζεται ως πειθαρχικό παράπτωμα, που τιμωρείται ανάλογα, «[η] άρνηση ή η παράλειψη υπαλλήλου να συμμετάσχει, να διευκολύνει ή να προβεί σε ενέργεια που αφορά στον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη στοχοθεσία, τις μετρήσεις, τις επιμορφώσεις ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία που προβλέπεται από τον [ν. 4940/2022] σχετικά με την απόδοση, την αποτελεσματικότητα ή την ποιότητα των υπηρεσιών του Δημοσίου,(...)», από την αξιολογική περίοδο του έτους 2025 (άρθρο 61), προσδιορίζονται, εκ νέου, τα πειθαρχικά όργανα, οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι και οι αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με το άρθρο 252 του ν. 3852/2010 (άρθρο 62), θεσπίζεται η καταβολή αποζημίωσης σε συγκεκριμένη κατηγορία μετεχόντων (γραμματείς) σε συλλογικό όργανο (Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου του άρθρου 146Α του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.) και παρέχεται εξουσιοδότηση προκειμένου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, να καθορίζεται, κατά παρέκκλιση του ανωτάτου ορίου (παρ. 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015), αποζημίωση ανά συνεδρίαση στην οποία μετέχουν, οι όροι και η διαδικασία κατα-

βολής της, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα (άρθρο 63). Τέλος, συνιστάται «Ειδικό Νομικό Γραφείο Πειθαρχικών Υποθέσεων» ως υπηρεσιακή μονάδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), στο Υπουργείο Εσωτερικών, προβλέπονται οι αρμοδιότητές του, η αύξηση των οργανικών θέσεων του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. και η στελέχωσή του, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 64).

Διά των διατάξεων του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 65-67), υπό τον τίτλο «Τελικές – μεταβατικές – καταργούμενες διατάξεις», εισάγονται τελικές διατάξεις για την εφαρμογή του νόμου (άρθρο 65), μεταβατικές διατάξεις, για την πρώτη συγκρότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του άρθρου 119Α του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., για τα πειθαρχικά παραπτώματα που τελούνται μετά την 1η.1.2026 και έως την 31η.12.2025, για τις εκκρεμείς πειθαρχικές υποθέσεις, καθώς και πειθαρχικές διώξεις που ασκούνται έως την 31η.12.2025, για την υποχρέωση, μέχρι την 30η.9.2025, να ενημερωθεί η εφαρμογή «e-reitharxika» με τα βασικά στοιχεία κάθε εκκρεμούς πειθαρχικής υπόθεσης και με το χρονοδιάγραμμα περαίωσής της, προβλεπόμενων, ταυτοχρόνως, και των συνεπειών σε περίπτωση απόκλισης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα ως προς την εφαρμογή των διατάξεων για τα κωλύματα διορισμού, το μέτρο της αναστολής άσκησης καθηκόντων και το καθεστώς αργίας, όπως ρυθμίζονται εκ νέου, και για τη στελέχωση του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα, με ταυτόχρονη αύξηση συγκεκριμένων οργανικών θέσεων του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. (άρθρο 66). Τέλος, τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 67).

Το Μέρος Β' (άρθρα 68-91), με τίτλο «Σύσταση Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία "Ελληνικό Κέντρο Εμπειρογνωμοσύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων – Reform Greece"», αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Α'-Ε').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 68-69), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 68) και το αντικείμενο (άρθρο 69) του Μέρους Β' του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 70-71), με τίτλο «Σύσταση, αποστολή και αρμοδιότητες του ΝΠΙΔ "Ελληνικό Κέντρο Εμπειρογνωμοσύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων – Reform Greece"», εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με τη σύσταση (άρθρο 70), την αποστολή και τις αρμοδιότητες του ως άνω Κέντρου (άρθρο 71).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 72-79), με τίτλο «Διοίκηση και έλεγχος του Ελληνικού Κέντρου Εμπειρογνωμοσύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων – Re-

form Greece», ορίζεται ότι τα όργανα διοίκησης του Κέντρου είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Γενικός Διευθυντής (άρθρο 72). Περαιτέρω, ορίζονται τα μέλη και η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 73), οι αρμοδιότητές του (άρθρο 74), ο τρόπος λειτουργίας του (άρθρο 75), οι αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή (άρθρο 76), και οι πόροι και οι πηγές χρηματοδότησης του Κέντρου (άρθρο 78). Τέλος, προβλέπεται ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου δεν λαμβάνουν αμοιβή ή την αποζημίωση της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις (άρθρο 77), καθώς και ότι ως προς τον εσωτερικό έλεγχο του Κέντρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Μέρους Α΄ του ν. 4795/2021 (άρθρο 79).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 80-89), με τίτλο «Διάρθρωση Υπηρεσιών, Σύσταση και πλήρωση θέσεων, θέματα προσωπικού και λειτουργίας του Ελληνικού Κέντρου Εμπειρογνωμοσύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων – Reform Greece», καθορίζεται η διάρθρωση των υπηρεσιών του Κέντρου (άρθρο 80), η σύσταση θέσεων προσωπικού σε αυτό (άρθρο 81), ο τρόπος στελέχωσής του (άρθρο 82), η διαδικασία πλήρωσης της θέσης του Γενικού Διευθυντή (άρθρο 83), η διαδικασία πλήρωσης των θέσεων Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και των Τμημάτων του (άρθρο 84), οι αποδοχές του Γενικού Διευθυντή και του προσωπικού του Κέντρου (άρθρο 85), η σύσταση Μητρώου Εμπειρογνομώνων Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων (άρθρο 86) και η υποβολή προς τον Υπουργό Εσωτερικών της Έκθεσης πεπραγμένων και αποτελεσμάτων του Κέντρου (άρθρο 87). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη διαχειριστική χρήση του Κέντρου και τον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχό του (άρθρο 88), όπως και την τήρηση του νομικού πλαισίου προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά την εκτέλεση της αποστολής και την επιδίωξη του σκοπού του (άρθρο 89).

Με το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 90-91), με τίτλο «Εξουσιοδοτικές και Μεταβατικές διατάξεις», εισάγονται οι εξουσιοδοτικές (άρθρο 90) και οι μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 91) του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 92-116), με τίτλο «Λοιπές διατάξεις Υπουργείου Εσωτερικών», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 92-93), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 92) και το αντικείμενο (άρθρο 93) του Μέρους Γ΄ του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 94-98), με τίτλο «Ρυθμίσεις για την κτήση Ελληνικής Ιθαγένειας και το Ειδικό Ληξιαρχείο», τροποποιείται διάταξη του ν. 344/1976, αναφορικά με τη δυνατότητα του Ειδικού Ληξιαρχείου να συντάσσει κατ' εξαίρεση πρωτογενώς ληξιαρχική πράξη για γεγονότα αστικής κα-

τάστασης Ελλήνων πολιτών που συνέβησαν στην αλλοδαπή, όταν η σύνταξη δεν είναι εφικτή από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας ελληνικής Προξενικής Αρχή ή τον υπηρετούντα σε αυτήν υπάλληλο (άρθρο 94). Περαιτέρω, τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, ιδίως δε, το άρθρο 1B ως προς τη δυνατότητα εξελληνισμού των στοιχείων ονοματεπώνυμου ανηλίκων τέκνων, τα οποία αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια αυτοδικαίως (άρθρο 95), το άρθρο 7 ως προς το απαιτούμενο ποσοστό αναπηρίας για τη συμμετοχή στην προφορική εξεταστική διαδικασία, τη δυνατότητα συμμετοχής στη γραπτή στη γραπτή εξεταστική διαδικασία και το σύστημα ελέγχου και εποπτείας αυτής (άρθρο 96), και το άρθρο 9 ως προς την τελική ορκωμοσίας (άρθρο 97). Τέλος, εισάγεται διάταξη σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής νέας αίτησης πολιτογράφησης, κατά παρέκκλιση του χρονικού περιορισμού της παρ. 3 του άρθρου 8 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, περί της απόφασης πολιτογράφησης και αιτιολόγησής (άρθρο 98).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 99-107), με τίτλο «Διατάξεις Ανθρώπινου Δυναμικού», αντικαθίσταται διάταξη του ν. 4555/2018 αναφορικά με τη μετάθεση και κάθε είδους μετακίνηση των υπαλλήλων της Κεντρικής Διεύθυνσης Ιθαγένειας σε οργανικές μονάδες των Περιφερειακών Διευθύνσεων Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και των υπαλλήλων των Περιφερειακών Διευθύνσεων Ιθαγένειας προς την Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας ή άλλη Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 99), τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4354/2015 και παρατείνονται, αφενός, οι ημερομηνίες για την έκδοση απόφασης υπερωριακής εργασίας ή απασχόλησης του προσωπικού των υπηρεσιών υποστήριξης και εποπτείας των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και των Διευθύνσεων Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, αφετέρου, η προθεσμία για την ισχύ του μέγιστου ορίου υπερωριακής εργασίας του προσωπικού του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 100). Περαιτέρω, τροποποιούνται άρθρα του ν. 4440/2016, αναφορικά με την απόσπαση ή μετάταξη υπαλλήλων Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τη διαδικασία αμοιβαίας μετάταξης υπαλλήλων (άρθρο 101) και τη συγκρότηση της Κεντρικής Επιτροπής Κινητικότητας (άρθρο 102). Επίσης, ορίζεται ότι η έκδοση της βαθμολογίας της γραπτής εξέτασης της πρόσκλησης/προκήρυξης 1Γ/2025 δεν επηρεάζει την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκρεμών προκηρύξεων καθώς και την έκδοση νέων προκηρύξεων β΄ σταδίου της γραπτής εξέτασης της πρόσκλησης/προκήρυξης 2Γ/2022 για την πλήρωση θέσεων στο πλαίσιο του προγραμματισμού προσλήψεων των ετών 2022 έως 2025 (άρθρο 103), εισάγεται στον ν. 4440/2016 το άρθρο 8Α σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος κινητικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην Περιφερειακή Ενότη-

τα Έβρου (άρθρο 104), εισάγεται ρύθμιση ως προς τη δυνατότητα μετάταξης προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, το οποίο υπηρετεί με απόσπαση σε οποιονδήποτε φορέα του δημόσιου τομέα, καθώς και ως προς την παράταση της απόσπασης υπαλλήλων από ή στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. (άρθρο 105), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα αναφορικά με τους επιτυχόντες της Προκήρυξης 1Κ/2024 του Α.Σ.Ε.Π. περί διορισμών στη Δημοτική Αστυνομία (άρθρο 106), και μεταβάλλεται το όριο ηλικίας αυτοδικαίως απόλυσης του προσωπικού που υπηρετεί με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνων στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού (άρθρο 107).

Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 108-116), με τίτλο «Λοιπές διατάξεις Υπουργείου Εσωτερικών», τροποποιείται διάταξη του ν. 5143/2024 αναφορικά με την ύπαρξη κενής θέσης μέλους της Επιτροπής Σύνταξης Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 108), εισάγονται διατάξεις αναφορικά με την προθεσμία του άρθρου 12 του ν. 4368/2016 περί εκποίησης δημοτικών ακινήτων σε άστεγους δημότες και την προθεσμία υποβολής της αίτησης της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 5043/2023 περί εκποίησης χωρίς δημοπρασία έκτασης στην περιοχή «Γλύφα» (άρθρο 109), την ίδρυση Αναπτυξιακού Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την επωνυμία «Αττικός Πολιτισμός – Μητροπολιτικό Κέντρο Πολιτιστικής Δημιουργίας και Καινοτομίας» (άρθρο 110), την ίδρυση και λειτουργία περιφραγμένων πάρκων σκύλων στο Πεδίο του Άρεως και στο Μητροπολιτικό Πάρκο «Αντώνης Τρίτσης» (άρθρο 111) και την ημερομηνία έναρξης επιβολής προστίμων για την παραβίαση υποχρέωσης στείρωσης του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς ή την αποστολή δείγματος γενετικού υλικού καθώς και τη μείωση παραβόλων για τη λήψη γενετικού υλικού από ζώα συντροφιάς ή απαλλαγή υποχρέωσης καταβολής του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (άρθρο 112). Περαιτέρω, παρατείνεται για δύο διδακτικά έτη (2025-2026 και 2026-2027) η ισχύς του άρθρου 391 του ν. 4957/2022 και του άρθρου 51 του ν. 5056/2023 σε σχέση με τη μεταφορά των μαθητών από Ο.Τ.Α. β' βαθμού (άρθρο 113), παρατείνεται για τέσσερα έτη η προθεσμία αξιοποίησης δωρεών υπέρ των Περιφερειακών Ενοτήτων Κεφαλληνίας και Λέσβου και του Δήμου Κω προς αποκατάσταση ζημιών (άρθρο 114), επιχορηγούνται εκτάκτως συγκεκριμένοι Δήμοι της χώρας για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών (άρθρο 115) και ρυθμίζεται η παραίτηση του Ελληνικού Δημοσίου από το δικαίωμα αναγωγής του κατά των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού για τις αποζημιώσεις εξαιτίας των πυρκαγιών στην Περιφερειακή ενότητα Ηλείας (άρθρο 116).

Με το Μέρος Δ' (άρθρο 117), με τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Επισημαίνεται ότι επί του παρόντος νομοσχεδίου γνωμοδότησε σχετικώς η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ. 3 του Συντάγματος, με την από 13.6.2025 Γνώμη και τις επ' αυτής διαλαμβανόμενες παρατηρήσεις.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 3 και 49

Με το άρθρο 3 τροποποιείται το άρθρο 8 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Υ.Κ.) σχετικά με τα κωλύματα διορισμού σε περίπτωση ποινικής καταδίκης, στερητικής ή επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης, και ανάκλησης διορισμού. Ειδικότερα, στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 8 ορίζεται ότι δεν διορίζονται υπάλληλοι «όσοι έχουν παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα ή με απευθείας κλήση για κακούργημα ή με τελεσίδικο βούλευμα για πλημμέλημα της περ. α' έστω και αν το αδίκημα έχει παραγραφεί, (...)». Στην περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 8 ορίζεται ότι δεν διορίζονται υπάλληλοι «αυτοί στους οποίους έχει επιβληθεί η παρεπόμενη ποινή της αποστέρησης δημόσιας θέσης ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού αξιώματος, που κατέχουν, και όσοι έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα, για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση αυτή».

Με το άρθρο 49 τροποποιείται το άρθρο 16 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων σχετικά με τα κωλύματα διορισμού σε περίπτωση ποινικής καταδίκης, στερητικής ή επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης, και ανάκλησης διορισμού. Ειδικότερα στην περ. β) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 16 τίθεται όμοια διατύπωση, που απαγορεύει τον διορισμό υπαλλήλων για τους ακριβώς ίδιους λόγους.

α. Σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 8 Υ.Κ. και την περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 16 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων έχει κώλυμα διορισμού ο υπόδικος που παραπέμφθηκε με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα ή για πλημμέλημα της περ. α) της ίδιας παραγράφου ή απευθείας κλήση για κακούργημα, έστω και αν το αδίκημα έχει παραγραφεί. Κατά συνέπεια, εισάγεται διαρκές κώλυμα διορισμού, εφόσον, ακόμα και αν επέλθει παραγραφή του αδικήματος μετά την παραπομπή ή την απευθείας κλήση και πριν δικασθεί, έχει απωλέσει τη δυνατότητα να αποδείξει την αθωότητά του. Υπό το φως των συνταγματικών διατάξεων που διασφαλίζουν την αρχή του σεβασμού και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου (άρθρ. 2 παρ. 1 Σ) και την αρχή της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρ. 5 παρ. 1 Σ), η ανωτέρω διάταξη του Υ.Κ., με την οποία

εισάγεται διαρκές κώλυμα διορισμού χωρίς καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου, θα μπορούσε να δημιουργήσει προβληματισμό.

6. Επισημαίνεται ότι, η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, ως παρεπόμενη ποινή, αποτελεί κώλυμα διορισμού «για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση αυτή». Δεδομένου ότι η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων δύναται να έχει επιβληθεί εξαιτίας καταδίκης για κακούργημα ή για πλημμέλημα της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 8 του Υ.Κ., δημιουργείται διαρκές κώλυμα διορισμού, το οποίο προδήλως διατηρείται και μετά τη λήξη του χρόνου στέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων. Περαιτέρω, αν χορηγήθηκε αναστολή εκτέλεσης κατά την ποινική καταδίκη, υφίσταται ενεργό το κώλυμα διορισμού καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου της αναστολής (ΣτΕ Ολομ. 79/1973, 3424/1976, 923/1978, 3506/1982, 3075/1984, 5534/1995, 1889/2001, κ.ά). Όταν διαρρεύσει επιτυχώς ο χρόνος της αναστολής, δηλαδή χωρίς αυτή να αρθεί ή ανακληθεί ή χωρίς να μεσολαβήσει άλλη ποινική καταδίκη εντός του χρόνου της αναστολής, το κώλυμα διορισμού αίρεται για το μέλλον.

Τέλος, σημειώνεται ότι η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων λόγω καταδίκης έχει ήδη καταργηθεί με τα άρθρα 59 και 60 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019), και δεν περιλαμβάνεται πλέον στις παρεπόμενες ποινές (βλ. Αιτιολογική έκθεση, σελ. 6 παρ. 23 «[κ]αταργείται από τις παρεπόμενες ποινές η απαρχαιωμένη αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων και παραμένει η αποστέρηση θέσεων και αξιωμάτων (...)» και σελ. 17 ειδικότερα για τα άρθρα 59 και 60).

2. Επί των άρθρων 4 και 50

Με το άρθρο 4 τροποποιείται το άρθρο 9 του Υ.Κ. σχετικά με τις συνέπειες της απόλυσης υπαλλήλου από άλλη θέση για πειθαρχικούς λόγους. Ακολούθως, με το άρθρο 50 τροποποιείται το άρθρο 17 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων σχετικά με την απόλυση από άλλη θέση για πειθαρχικούς λόγους.

Με το δεύτερο εδάφιο της διάταξης, τόσο του άρθρου 4 όσο και του άρθρου 50, ορίζεται ότι «[γ]ια τη διαπίστωση του ως άνω κωλύματος διορισμού υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση από τον ενδιαφερόμενο, το αληθές περιεχόμενο της οποίας ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια υπηρεσία διορισμού με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στο Μητρώο Απογραφής Ελληνικού Δημοσίου». Η ρύθμιση εισάγει αποκλειστικό και μοναδικό τρόπο απόδειξης της ύπαρξης ή μη του ανωτέρω κωλύματος διορισμού από τα στοιχεία του άνω Μητρώου, χωρίς να καταλείπει περιθώριο διόρθωσης τυχόν παράληψης ή λήψης στοιχείων από άλλες πηγές, και εισαγωγής των στοιχείων στο άνω Μητρώο, παρά την τυχόν ύπαρξη ενεργού κωλύματος που ε-

μποδίζει τον διορισμό. Επισημαίνεται, μάλιστα, ότι, αν η ύπαρξη του κωλύματος διαπιστωθεί μετά τον διορισμό, ανακύπτει θέμα ανάκλησης του διορισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Υ.Κ.

3. Επί των άρθρων 5 και 51

Με τα άρθρα 5 και 51 ρυθμίζονται εκ νέου τα ζητήματα ανάκλησης διορισμού του άρθρου 20 του Υ.Κ. και του άρθρου 27 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, αντίστοιχα, και προστίθεται όμοια νέα παρ. 5, σύμφωνα με την οποία «[η] διάρκεια της διαδικασίας ανάκλησης του διορισμού από το αρμόδιο όργανο δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις (3) μήνες». Περαιτέρω, στην παρ. 2 του άρθρου 20 ορίζεται ότι «[η] πράξη διορισμού, που έγινε κατά παράβαση νόμου, ανακαλείται εντός διετίας από τη δημοσίευσή της. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής η πράξη διορισμού ανακαλείται, εάν αυτός που διορίστηκε προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία ή εάν ο διορισμός του έγινε κατά παράβαση των άρθρων 4 και 8 του παρόντος Κώδικα». Ακολούθως, στην παρ. 2 του άρθρου 27 ορίζεται ότι «[η] πράξη διορισμού, που έγινε κατά παράβαση νόμου, ανακαλείται εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευσή της. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής η πράξη διορισμού ανακαλείται, εάν αυτός που διορίστηκε προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία ή εάν ο διορισμός του έγινε κατά παράβαση των άρθρων 12 και 16».

Δεδομένου ότι, αφενός, η ανάκληση της πράξης διορισμού που έγινε κατά παράβαση νόμου είναι μη υποχρεωτική και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης (βλ. ΣτΕ 3179/1984, 3065/1991), και αφετέρου, η δυνατότητα της διοίκησης περιορίζεται χρονικά σε μία διετία από τη δημοσίευσή της, η πράξη διορισμού καθίσταται απρόσβλητη με την πάροδο της διετίας, εκτός αν έχει προσβληθεί εμπρόθεσμα με αίτηση ακυρώσεως, οπότε το δικαστήριο δεν δεσμεύεται να ακυρώσει παράνομο διορισμό και μετά την πάροδο της διετίας (ΣτΕ 1861/1980) ή συντρέχουν οι λοιπές περιπτώσεις που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο τόσο της παρ. 2 του άρθρου 20 Υ.Κ. όσο της παρ. 2 του άρθρου 27, αντίστοιχα. Θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, στα ως άνω άρθρα, για λόγους εφαρμογής αμφοτέρων των εν λόγω διατάξεων, στην παρ. 5, με την οποία χορηγείται η προθεσμία των τριών (3) μηνών προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάκλησης του διορισμού από το αρμόδιο όργανο, να διευκρινισθεί ως μη αποσβεστική και μη υπερβαίνουσα την προθεσμία της διετίας της παρ. 2.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι όταν η ανάκληση μιας διοικητικής πράξης επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος ή δημοσίας τάξεως, αφενός, δεν ισχύει χρονικός περιορισμός (ΣτΕ, Ολομ. 2403/1997, 2319/2012,

Δ.Εφ.Θεσ/νίκης 103/2017, Ν.Σ.Κ. 205/2011, 122/2012, 130/2014, 280/2016), και αφετέρου, η ανάκληση του διορισμού καθίσταται υποχρεωτική. Τέλος, εάν αυτός που διορίστηκε προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία, ή ο διορισμός έγινε κατά παράβαση νόμου, με αποτέλεσμα να έχει υποπέσει ο εν λόγω σε πειθαρχικό παράπτωμα που επαπειλεί ποινή υποβιβασμού ή οριστικής παύσης, η διαδικασία ανάκλησης διορισμού προτάσσεται έναντι της προόδου πειθαρχικής δίωξης, η οποία αναστέλλεται μέχρι την εξέταση του λόγου ανάκλησης διορισμού (ΣΤΕ 188 και 189/2025).

4. Επί των άρθρων 6 και 52

Με το άρθρο 6 και 52 ρυθμίζεται, εκ νέου, ο μη υπολογιζόμενος χρόνος για προαγωγή του άρθρου 89 του Υ.Κ. και του άρθρου 91 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, αντίστοιχα. Μεταξύ άλλων, στην περ. β), αμφότερων των άρθρων, ορίζεται ότι δεν λαμβάνεται υπόψη στον χρόνο για προαγωγή «ο χρόνος της αναστολής άσκησης καθηκόντων ή/και της αργίας που επιβλήθηκε είτε εξαιτίας ποινικής δίωξης που κατέληξε αμετάκλητα σε οποιαδήποτε καταδίκη είτε εξαιτίας πειθαρχικής δίωξης που κατέληξε αμετάκλητα σε πειθαρχική ποινή τουλάχιστον προστίμου αποδοχών τριών (3) μηνών».

Από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης προκύπτει σαφώς ότι ο χρόνος της αργίας στην οποία τέθηκε ο υπάλληλος επειδή ασκήθηκε κατ' αυτού ποινική δίωξη ή πειθαρχική δίωξη, δεν λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου για προαγωγή χρόνου μόνο εφόσον κατέληξε, αμετάκλητα, σε οποιαδήποτε καταδίκη ή πειθαρχική ποινή προστίμου αποδοχών τουλάχιστον τριών (3) μηνών, αντίστοιχα.

Κατά συνέπεια, αν η πειθαρχική ποινή προστίμου που επιβλήθηκε στον υπάλληλο είναι μικρότερη των αποδοχών τριών (3) μηνών, ο χρόνος της αργίας στην οποία είχε τεθεί ο υπάλληλος συνεπεία της ανωτέρω πειθαρχικής δίωξης θα ληφθεί υπόψη ως χρόνος προσμετρούμενος για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου για προαγωγή χρόνου υπηρεσίας.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η επιβολή του διοικητικού μέτρου της αναστολής άσκησης καθηκόντων επιβάλλεται μόνο σε περιπτώσεις οι οποίες, αφενός, είναι κατεπείγουσες, και αφετέρου, απαιτούν άμεση προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του κύρους της υπηρεσίας.

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς τη σύνδεση του μη υπολογισμού του χρόνου της αναστολής άσκησης καθηκόντων με την ποινική καταδίκη ή την επιβολή πειθαρχικής ποινής προστίμου αποδοχών τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

5. Επί του άρθρου 7

Με το άρθρο 7 τροποποιείται το άρθρο 103 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) και ορίζεται ότι: «1. Τίθεται αυτοδίκαια σε αργία: α) Ο υπάλληλος, ο οποίος στερήθηκε την προσωπική του ελευθερία, ύστερα από ένταλμα προσωρινής κράτησης ή βούλευμα ή δικαστική απόφαση, έστω και αν απολύθηκε με εγγύηση ή ανεστάλη η εκτέλεση της ποινής ή της απόφασης ή ο υπάλληλος στον οποίο επιβλήθηκε κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση ή περιοριστικοί όροι αντί προσωρινής κράτησης».

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο η φράση «κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση ή περιοριστικοί όροι αντί προσωρινής κράτησης» να αντικατασταθεί από τη φράση «κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση ή περιοριστικοί όροι σε αντικατάσταση προσωρινής κράτησης».

6. Επί των άρθρων 8 και 54

α. Με το άρθρο 8 τροποποιείται το άρθρο 104 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007), και ορίζεται στην παρ. 6 ότι «[σ]ε περιπτώσεις δημοσίου συμφέροντος, ο υπάλληλος δύναται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, να μετακινείται υποχρεωτικά ή να μετατίθεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του υπηρεσιακού συμβουλίου από την οργανική μονάδα, όπου υπηρετεί, για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας της διαδικασίας διερεύνησης διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος ή ποινικού αδικήματος και της εύρυθμης λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας. Σε περίπτωση μετάθεσης, το υπηρεσιακό συμβούλιο εξετάζει κατ' απόλυτη προτεραιότητα το ερώτημα και γνωμοδοτεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών».

Δεδομένου ότι η υποχρεωτική μετακίνηση ή μετάθεση υπαλλήλου συνιστά επαχθές διοικητικό μέτρο, θα ήταν σκόπιμο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας να αναγραφούν στον νόμο τα κριτήρια επιβολής του μέτρου, όπως, επί παραδείγματι, το είδος των καθηκόντων του υπαλλήλου σε σχέση με το διερευνώμενο πειθαρχικό παράπτωμα ή αδικήμα ή άλλες περιστάσεις που δικαιολογούν την πιθανολόγηση να θέσει η παραμονή του στην οργανική μονάδα σε κίνδυνο την αντικειμενικότητα της διαδικασίας διερεύνησης και την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας.

β. Με το άρθρο 54 τροποποιείται το άρθρο 108 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007), και στην παρ. 6 ορίζεται ότι «[σ]ε περιπτώσεις επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος, ο υπάλληλος δύναται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, να μετακινείται υποχρεωτικά από την οργανική μονάδα, όπου υπηρετεί, για τη διασφάλιση της αντικειμε-

νικότητας της διαδικασίας διερεύνησης διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος ή ποινικού αδικήματος και της εύρυθμης λειτουργίας της υπηρεσίας». Δεδομένου ότι η διάταξη προβλέπει ως επαχθές διοικητικό μέτρο τη μετακίνηση του υπαλλήλου, χωρίς να προβλέπει τη περίπτωση της μετάθεσης άνευ γνωμοδότησης Υπηρεσιακού Συμβουλίου, προβληματισμός γεννάται ως προς την πλήρωση των απαιτήσεων της παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος. Κατά συνέπεια, θα μπορούσε η διάταξη να αναδιατυπωθεί, κατά την αντίστοιχη του Υ.Κ., και να περιληφθούν τα ελάχιστα κριτήρια επιβολής του μέτρου, κατά τα ανωτέρω στην υπό στοιχείο α. παρατήρηση.

7. Επί του άρθρου 9

Με το άρθρο 9 τροποποιείται το άρθρο 105 του Υ.Κ. σχετικά με τις συνέπειες της αργίας, της αναστολής άσκησης καθηκόντων και της υποχρεωτικής μετακίνησης ή μετάθεσης. Συγκεκριμένα, στην παρ. 5 του άρθρου ορίζεται ότι «[σ]ε περίπτωση υποχρεωτικής μετακίνησης ή μετάθεσης σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 104, ο υπάλληλος δύναται να επανέλθει κατόπιν αίτησής του, στην οργανική μονάδα, από την οποία μετακινήθηκε ή μετατέθηκε, εφόσον απαλλαγεί από κάθε πειθαρχική ή ποινική ευθύνη ή δεν του επιβληθεί πειθαρχική ποινή ή του επιβληθεί οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή έως το πρόστιμο αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών».

Σύμφωνα με την παρ. 1. του άρθρου 67 του Υ.Κ. «[μ]ετάθεση επιτρέπεται μετά από αίτηση του υπαλλήλου ή αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία, μόνο όταν υπάρχει κενή θέση». Κατά συνέπεια, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους εφαρμογής της διάταξης, να προβλεφθεί η περίπτωση μετάθεσης του υπαλλήλου στην αρχική κενή οργανική του θέση, άλλως σε άλλη κενή θέση, και εφόσον δεν υπάρχει, σε προσωποπαγή θέση που θα δημιουργείται, προκειμένου να δύναται να καταλάβει την πρώτη θέση που θα κενωθεί, με ταυτόχρονη κατάργηση της προσωποπαγούς θέσης.

8. Επί του άρθρου 13

Στο άρθρο 13 τροποποιείται το άρθρο 110 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) και ορίζεται ότι: «6. Αν σε υποθέσεις σχετικές με τις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237 και 237Α του Ποινικού Κώδικα ασκείται πειθαρχική δίωξη εναντίον υπαλλήλου ο οποίος, με τις πληροφορίες που παρέσχε στις διωκτικές αρχές, συνέβαλε ουσιαστικά στην αποκάλυψη και δίωξή τους, για τη συνέχιση της διαδικασίας το πειθαρχικό όργανο οφείλει να αποδείξει ότι η δίωξη που άσκησε δεν οφείλεται στην προαναφερθείσα ουσιαστική συμβολή του υπαλλήλου. 7. Με την επιφύλαξη των παρ. 3 και

4 του άρθρου 18 του ν. 4990/2022 (Α' 210), περί προστασίας προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου, δεν διώκεται πειθαρχικά υπάλληλος, ο οποίος προέβη σε αναφορά παραβιάσεων, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4990/2022, είτε με εσωτερική ή εξωτερική αναφορά είτε με δημόσια αποκάλυψη, καθώς και με αναφορά στα οικεία θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4990/2022 περί προϋποθέσεων για την προστασία των αναφερόντων».

Στο άρθρο 4 περ. δ του ν. 4990/2022, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 20 του νόμου 5095/2024, ορίζεται ότι οι διατάξεις του ν. 4990/2022 εφαρμόζονται και για την προστασία προσώπων που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν παραβιάσεις εσωτερικού δικαίου σχετικά με αδικήματα δωροδοκίας και εμπορίας επιρροής, όπως αυτά τυποποιούνται στα άρθρα 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Α και 396 του Ποινικού Κώδικα και στο άρθρο 134 του ν. 5090/2024.

Αν πρόσωπα αναφέρουν στοιχεία όχι μόνο για παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου, αλλά και για αξιόποινες πράξεις δωροδοκίας και εμπορίας επιρροής, όπως τυποποιούνται στα άρθρα 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Α και 396 του Ποινικού Κώδικα και στο άρθρο 134 του ν. 5090/2024, δικαιούνται προστασίας υπό τους όρους του ν. 4990/2002. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 4990/2022 «Οι αναφέροντες παραβιάσεις δικαιούνται προστασίας, εφόσον, κατά τον χρόνο της αναφοράς είχαν βάσιμους λόγους να θεωρούν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις αναφερόμενες παραβιάσεις ήταν αληθείς και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος».

Συνεπώς η παρ. 6 του προτεινόμενου άρθρου 110 πρέπει να αναδιατυπωθεί ώστε να είναι σύμφωνη με την προστασία που παρέχει ο ν. 4990/2022 και στους αναφέροντες στοιχεία για αξιόποινες πράξεις δωροδοκίας και εμπορίας επιρροής όπως τυποποιούνται στα άρθρα 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Α και 396 του Ποινικού Κώδικα και στο άρθρο 134 του ν. 5090/2024.

9. Επί του άρθρου 14

Με το άρθρο 14 τροποποιείται το άρθρο 112 του Υ.Κ. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 112 ορίζεται ότι «[η] παραγραφή πειθαρχικών παραπτώματων με διαρκή χαρακτήρα εκκινεί από την τελευταία πράξη, που συνιστά τέλεση του παραπτώματος». Δεδομένου ότι η διάταξη αφορά το κατ' εξακολούθηση τελούμενο πειθαρχικό παράπτωμα, και ο χρόνος παραγραφής του αρχίζει από τότε που αυτό έπαυσε να διαπράττεται, δηλαδή από τότε που τελέσθηκε η τελευταία πειθαρχική παράβαση, θα μπορούσε αυτό να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[η] παραγραφή πειθαρχικών παραπτώματων με

διαρκή χαρακτήρα εκκινεί από την τελευταία πράξη που συνιστά πειθαρχική παράβαση».

10. Επί του άρθρου 15

Με το άρθρο 15 τροποποιείται το άρθρο 113 του Υ.Κ. Ειδικότερα με την παρ. 3 ορίζεται ότι «[α]ν η υπαλληλική σχέση του υπαλλήλου, σε βάρος του οποίου έχει επιβληθεί πειθαρχική ποινή ανώτερη του προστίμου, λυθεί πριν από την έναρξη εκτέλεσης της πειθαρχικής ποινής ή ενόσω αυτή διαρκεί, η πειθαρχική ποινή μπορεί να μετατραπεί σε ποινή προστίμου αποδοχών έως δώδεκα (12) μηνών, με απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου, κατόπιν παραπεμπής σε αυτό από τα όργανα του άρθρου 123».

Το γεγονός ότι η πειθαρχική δίωξη είχε ασκηθεί πριν από τη λήξη της υπαλληλικής σχέσης μπορεί να δικαιολογεί τη συνέχιση της πειθαρχικής διαδικασίας, πλην όμως γεννάται προβληματισμός ως προς τη συμβατότητα της με τον σκοπό του πειθαρχικού δικαίου, δηλαδή την πειθαρχική δίωξη και τιμωρία, εφόσον, τελικώς, επιβάλλεται πειθαρχική ποινή μετά τη λήξη της υπαλληλικής σχέσης. Ο προηγούμενος Υπαλληλικός Κώδικας (ν. 2683/1999) και το αρχικό άρθρο 113 του παρόντος Κώδικα όριζαν ότι η καταδικαστική απόφαση που εκδίδεται παραμένει ανεκτέλεστη, κατά τον σκοπό του πειθαρχικού δικαίου.

Δεν είναι δυνατή η επιβολή πειθαρχικής ποινής, που μετατρέπεται σε ποινή προστίμου και μάλιστα εισπρακτικού χαρακτήρα, σε πρόσωπο που δεν έχει πλέον την υπαλληλική ιδιότητα και, άρα, δεν υπέχει πειθαρχική ευθύνη.

11. Επί του άρθρου 19

Με το άρθρο 19 τροποποιείται το άρθρο 118 του Υ.Κ. σχετικά με την αρμοδιότητα πειθαρχικώς προϊσταμένων. Στην περ. β) της παρ. 1, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας Υπουργείου μπορεί, ως πειθαρχικός προϊστάμενος για το προσωπικό των οργανικών μονάδων που υπάγονται στην αρμοδιότητά του, να επιβάλει ποινή προστίμου έως και τις αποδοχές τεσσάρων (4) μηνών. Δεδομένου ότι στην παρ. 6 του άρθρου 33 του ν. 4795/2021 ορίζεται ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας Υπουργείου μπορεί να επιβάλει ποινή προστίμου ύψους ίσου με τις αποδοχές έως δύο (2) μηνών, θα μπορούσε, ενδεχομένως, για λόγους εφαρμογής της διάταξης, να αρθεί η ασυμφωνία του ύψους του προστίμου μεταξύ των δύο διατάξεων.

12. Επί των άρθρων 20 και 21

α. Με το άρθρο 20 προστίθεται άρθρο 119Α στον Υ.Κ. σχετικά με τη σύσταση Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα

στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο είναι αρμόδιο για την άσκηση πειθαρχικής εξουσίας στους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), και, μεταξύ άλλων, αποτελείται από εξήντα (60) μέλη, λειτουργούς του Ν.Σ.Κ., και «λειτουργεί και συνεδριάζει σε κλιμάκια τριμελούς και πενταμελούς σύνθεσης», κατά τα ειδικότερον στη διάταξη οριζόμενα. Ακολουθώντας, με το άρθρο 21 προστίθεται άρθρο 119B στον Υ.Κ. σχετικά με τη λειτουργία των Κλιμακίων του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα, και τίθεται εξουσιοδοτική διάταξη προκειμένου «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Συντονιστή του Πειθαρχικού Συμβουλίου, εκδίδεται Κανονισμός Λειτουργίας του Πειθαρχικού Συμβουλίου, για τη ρύθμιση επιμέρους θεμάτων εσωτερικής διάρθρωσης και λειτουργίας του Πειθαρχικού Συμβουλίου, που δεν ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος ή με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Με την ίδια απόφαση δύναται να καθορίζεται ενιαίος τύπος εγγράφων για τις διαδικασίες, που υλοποιούνται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο».

Δεδομένου ότι, αφενός, τα Κλιμάκια συγκροτούνται μόνον από λειτουργούς του Ν.Σ.Κ., και αφετέρου, είναι αρμόδια για την εκδίκαση των πειθαρχικών υποθέσεων των υπαλλήλων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., προβληματισμός δημιουργείται ως προς το αν πληρούνται η απαίτηση της παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία οι δημόσιοι υπάλληλοι «(...) δεν μπορούν να μετατεθούν χωρίς γνωμοδότηση ούτε να υποβιβαστούν ή να παυθούν χωρίς απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, που αποτελείται τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους».

6. Περαιτέρω, στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 119Α ορίζεται ότι «Στην περίπτωση του τετάρτου εδαφίου, καθώς και στην περίπτωση απώλειας της ιδιότητας του λειτουργού του Ν.Σ.Κ. ή στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 119B, περί περιορισμών στη σύνθεση των Κλιμακίων του Πειθαρχικού Συμβουλίου λόγω πειθαρχικών εκκρεμοτήτων ή ορίου ηλικίας, με απόφαση του Συντονιστή ο Πρόεδρος ή το μέλος που ελλείπει αντικαθίσταται στα Κλιμάκια από άλλο μέλος του πειθαρχικού συμβουλίου». Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να αναδιατυπωθεί η διάταξη, καθώς δεν νοείται αντικατάσταση του Προέδρου ή μέλους που ελλείπει, αλλά διορισμός ή ορισμός νέου Προέδρου ή μέλους.

13. Επί των άρθρων 20, 24, 64 παρ. 1, 70 παρ. 1, 81 παρ. 1 και 2, 86 παρ. 1, 90 παρ. 3 και 105 παρ. 1

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντά ο όρος «συστήνεται» ή «συστήνονται»,

θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιστάται» ή «συνιστώνται», αντίστοιχα.

14. Επί του άρθρου 22

Με το άρθρο 22 προστίθεται άρθρο 119Γ στον Υ.Κ. σχετικά με τις αρμοδιότητες των Κλιμακίου του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα.

Στην περ. ε) της παρ. 2 του άρθρου 119Γ ορίζεται, μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Πενταμελών Κλιμακίων και αυτή του να «εξετάσουν, σε δεύτερο βαθμό, ενστάσεις για την ίδια υπόθεση, οι οποίες έχουν ασκηθεί υπέρ της Διοίκησης και από τον υπάλληλο ή υπέρ του». Θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να διευκρινισθεί περαιτέρω η συγκεκριμένη αρμοδιότητα.

15. Επί των άρθρων 23 και 26

α. Με το άρθρο 23 προστίθεται άρθρο 119Δ στον Υ.Κ. σχετικά με τις αρμοδιότητες του Συντονιστή του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα. Στην περ. ι) της παρ. 3 του άρθρου 119Δ, στη φράση «προεδρεύει στο Πενταμελές Κλιμάκιο, στην περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 119Β» θα μπορούσε να τεθεί, μετά τη λέξη «περίπτωση», η ορθή παραπομπή «γ)» της παρ. 1 του άρθρου 119Β.

β. Η περ. δ) της παρ. 3 του άρθρου 119Δ ορίζει ότι ο Συντονιστής «θέτει στους Προέδρους των Κλιμακίων τα χρονοδιαγράμματα, εντός των οποίων πρέπει να διεκπεραιώνονται οι πειθαρχικές υποθέσεις που τους ανατίθενται και διασφαλίζει την τήρησή τους». Με το άρθρο 26 τροποποιείται το άρθρο 122 του Υ.Κ και, στην παρ. 1, ορίζεται ότι «[η] πειθαρχική δίωξη αρχίζει είτε με την κλήση του υπαλλήλου σε απολογία από το μονομελές πειθαρχικό όργανο είτε με την παραπομπή του στο πειθαρχικό συμβούλιο. Η πειθαρχική διαδικασία ολοκληρώνεται το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την κλήση σε απολογία είτε με την έκδοση πειθαρχικής απόφασης μονομελούς οργάνου είτε με παραπομπή ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου. Σε περίπτωση παραπομπής ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου, η πειθαρχική διαδικασία ολοκληρώνεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από την παραπομπή εκτός αν απαιτείται η διεξαγωγή ανάκρισης οπότε ολοκληρώνεται εντός έξι (6) μηνών, με την επιφύλαξη της περ. δ) της παρ. 3 του άρθρου 119Δ» και, ακολούθως, στην παρ. 2 ορίζεται ότι «[η] υπαίτια παράβαση των δύο τελευταίων εδαφίων της παρ. 1 αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα. Το παράπτωμα αυτό, για τα μέλη του πειθαρχικού συμβουλίου, εκδικάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4831/2021 (Α' 170) για την πειθαρχική ευθύνη των λειτουργών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους». Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξε-

ων θα μπορούσε να αποσαφηνισθεί, για λόγους ασφάλειας δικαίου και ε-
φαρμογής των διατάξεων, ότι το χρονοδιάγραμμα του χρόνου διεκπεραίω-
σης των υποθέσεων αρμοδιότητας του Συντονιστή δεν θα υπερβαίνει τις ο-
ριζόμενες προθεσμίες στις ως άνω διατάξεις.

16. Επί του άρθρου 30

Με το άρθρο 30 τροποποιείται το άρθρο 125 του Υ.Κ. περί προκαταρκτικής εξέτασης και, μεταξύ άλλων, στην παρ. 2 ορίζεται ότι «[π]ροκαταρκτική εξέ-
ταση μπορεί να ενεργήσει ή να διατάξει κάθε πειθαρχικώς προϊστάμενος
του υπαλλήλου», και στην παρ. 3 ότι «[ο] υπάλληλος, στον οποίο έχει ανα-
τεθεί η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, αφού συγκεντρώσει τα στοι-
χεία, τα παραδίδει στον πειθαρχικώς προϊστάμενο και εισηγείται γραπτώς,
είτε την άσκηση πειθαρχικής δίωξης, είτε τη διενέργεια ένορκης διοικητικής
εξέτασης, είτε τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 3 περ. β) υπο-
περ. ββ) του ν. 4622/2019, το Τμήμα Εσωτερικών Ερευνών και Διερεύνησης
Καταγγελιών των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων έχει αρ-
μοδιότητα, μεταξύ άλλων, για «τη διενέργεια διοικητικής έρευνας, ένορκης
διοικητικής εξέτασης, προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, κατόπιν
εισαγγελικής παραγγελίας ή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εντολής από το αρ-
μόδιο όργανο ή μετά από αυτόφωρη σύλληψη, είτε βάσει καταγγελιών ή
πληροφοριών που έχουν συλλεγεί, επεξεργαστεί και αξιολογηθεί, για τη
διερεύνηση ποινικών και πειθαρχικών αδικημάτων, καθώς και την παραπο-
μπή των υπαιτίων στην αρμόδια εισαγγελική αρχή ή τον αρμόδιο πειθαρχικό
προϊστάμενο».

Δοθέντος ότι από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτουν παράλληλες αρμο-
διότητες, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για λόγους ασφάλειας δικαίου και
εφαρμογής της διάταξης, να αποσαφηνισθούν.

17. Επί του άρθρου 31

Με το άρθρο 31 τροποποιείται το άρθρο 126 του Υ.Κ. Ειδικότερα, με την
παρ. 4 των προτεινόμενων διατάξεων ορίζεται ότι «[η] ένορκη διοικητική ε-
ξέταση ολοκληρώνεται με την υποβολή αιτιολογημένης έκθεσης του υπαλ-
λήλου που την ενεργεί. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται, με όλα τα στοιχεία που
συγκεντρώθηκαν, στον πειθαρχικώς προϊστάμενο ο οποίος διέταξε τη διε-
νέργεια της εξέτασης. Εφόσον με την έκθεση διαπιστώνεται η διάπραξη πει-
θαρχικού παραπτώματος από συγκεκριμένο υπάλληλο, ο πειθαρχικώς Προϊ-
στάμενος ασκεί την πειθαρχική δίωξη αμελλητί και το αργότερο εντός ενός
(1) μηνός από την υποβολή της έκθεσης».

Επισημαίνεται ότι στην περ. α) της παρ. 13 του άρθρου 100 του ν. 4622/2019 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[σ]ε κάθε περίπτωση, ο Διοικητής της Αρχής μπορεί να προκαλέσει τη διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης (Ε.Δ.Ε.), το πόρισμα της οποίας, πλήρως τεκμηριωμένο, του γνωστοποιείται χωρίς καθυστέρηση. Στην περίπτωση αυτή, εάν προκύψουν πειθαρχικές ευθύνες, η άσκηση πειθαρχικής δίωξης αποτελεί δέσμια διοικητική ενέργεια για τα αρμόδια όργανα, η οποία εκδηλώνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την περιέλευση του πορίσματος (...)».

Δοθέντος, όμως, ότι, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει διαφοροποίηση ως προς την προθεσμία για τον πειθαρχικώς προϊστάμενο εντός της οποίας αυτός μπορεί να ασκήσει την πειθαρχική δίωξη, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για λόγους εφαρμογής της διάταξης, να τεθεί ενιαία προθεσμία.

18. Επί του άρθρου 33

Με το άρθρο 33 τροποποιείται το άρθρο 130 του Υ.Κ., και στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «ο ανακριτής υποχρεούται να εξετάσει τρεις (3) τουλάχιστον από τους προτεινόμενους μάρτυρες». Ο περιορισμός των μαρτύρων υπεράσπισης σε τουλάχιστον τρεις από τουλάχιστον πέντε ενδεχομένως παραβιάζει το δικαίωμα υπεράσπισης (βλ. και Έκθεση Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης, κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης, σελ. 137, όπου γίνεται λόγος για μείωση από τουλάχιστον πέντε σε τουλάχιστον τρεις του αριθμού των εξεταζόμενων μαρτύρων που υποχρεούται να εξετάσει ο ανακριτής μετά από πρόταση του πειθαρχικώς διωκόμενου υπαλλήλου).

19. Επί του άρθρου 39

Με το άρθρο 39 τροποποιείται το άρθρο 137 του Υ.Κ. σχετικά με τα κωλύματα και την εξαίρεση μελών Κλιμακίων του πειθαρχικού συμβουλίου. Ειδικότερα, στην παρ. 2 ορίζεται ότι «[ο] διωκόμενος μπορεί με έγγραφη αίτησή του να ζητήσει την εξαίρεση μελών Κλιμακίων του πειθαρχικού συμβουλίου, με την προϋπόθεση ότι με τα υπόλοιπα μέλη, τακτικά και αναπληρωματικά, υπάρχει απαρτία».

Στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 3 του άρθρου 119B του Υ.Κ. ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[τ]α Τριμελή Κλιμάκια βρίσκονται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη τους. Τα Πενταμελή Κλιμάκια βρίσκονται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη τους, στα οποία απαραιτήτως περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος του Κλιμακίου ή ο αναπληρωτής του. Η απαρτία πρέπει να υπάρχει σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης».

Από τη γραμματική διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι το

δικαίωμα του διωκόμενου ή μέλους του Κλιμακίου για υποβολή αίτησης εξαίρεσης, προκειμένου να διασφαλίζεται το κύρος των αποφάσεων και η αμεροληψία των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου, πλήττεται ως προς τον σχηματισμό των τριμελών κλιμακίων, για την απαρτία των οποίων απαιτούνται και τα τρία μέλη, στην περίπτωση κατά την οποία η αίτηση εξαίρεσης στρέφεται τόσο κατά τακτικού όσο και κατά αναπληρωματικού μέλους.

20. Επί του άρθρου 61

Με την παρ. 1 του άρθρου 61 τροποποιείται το άρθρο 8 του ν. 4940/2022. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 ορίζεται ότι «[α]ν ο υπάλληλος συμπεριφέρεται κατά τα οριζόμενα στο πρώτο εδάφιο και παραλείπει για δύο (2) συνεχόμενες αξιολογικές περιόδους την εκπλήρωση των υπηρεσιακών καθηκόντων του, το παράπτωμα μπορεί να τιμωρηθεί με την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης της περ. ι) του άρθρου 109 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, η φράση «με την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης της περ. ι) του άρθρου 109» θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής «με την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης της περ. ι) της παρ. 1 του άρθρου 109».

21. Επί του άρθρου 73

Στην παρ. 1 του άρθρου 73 ορίζεται ότι «[τ]ο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου είναι εξαμελές, συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από: α) τον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, β) τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, γ) τον Γενικό Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, δ) τον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, ε) τον Γενικό Γραμματέα Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στ) τον Πρόεδρο του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία "Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης". Κάθε τακτικό μέλος υποδεικνύει τον αναπληρωτή του. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών».

Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι η διάταξη αναφέρεται δύο φορές σε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών περί ορισμού/συγκρότησης του Διοικητικού Συμβουλίου, τόσο στην αρχή της παραγράφου, όσο και στο τελευταίο εδάφιο της. Προς αποφυγή επαναλήψεων, θα μπορούσε η εισαγωγική φράση να απαλειφθεί.

Περαιτέρω, ορίζεται ότι κάθε τακτικό μέλος υποδεικνύει τον αναπληρωτή του. Συναφώς αναφέρεται ότι τα αναπληρωματικά μέλη πρέπει να έχουν την ίδια ιδιότητα με τα τακτικά (ΣτΕ 2020/1977), καθώς και ότι, ελλείψει ειδικότερης ρύθμισης, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που περιλαμβάνονται στη συγκρότησή του λόγω της υπηρεσιακής τους ιδιότητας αναπληρώνονται από τα πρόσωπα τα οποία τα αναπληρούν κατά τις κείμενες διατάξεις και στα κύρια υπηρεσιακά τους καθήκοντα, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση υφίστανται τέτοια πρόσωπα (ΣτΕ 3756/2010, 1413/1982, 368/1980, 667/1978).

22. Επί του άρθρου 87

Σύμφωνα με το άρθρο 87 «[μ]έχρι την 1η Ιουνίου κάθε έτους, το Δ.Σ. εγκρίνει και υποβάλλει στον Υπουργό Εσωτερικών και αναρτά στην ιστοσελίδα του Κέντρου έκθεση πεπραγμένων και αποτελεσμάτων η οποία περιλαμβάνει: α) τους στόχους του Κέντρου κατά το προηγούμενο έτος, β) τις δράσεις και τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά το προηγούμενο έτος, μετρούμενα κατά εξειδικευμένους δείκτες (...)».

Δοθέντος ότι το Ελληνικό Κέντρο Εμπειρογνομosύνης Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων – Reform Greece θα τεθεί σε λειτουργία με την έναρξη ισχύος του νόμου, ερωτάται αν για την πρώτη υποβολή έκθεσης πεπραγμένων και αποτελεσμάτων πρέπει να τεθεί μεταβατική διάταξη (διά προσθήκης στο άρθρο 91), ως προς την ημερομηνία υποβολής της, λαμβανομένου υπόψη ότι ο χρόνος λειτουργίας του Κέντρου θα είναι περιορισμένος.

23. Επί των άρθρων 90 και 91

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 90 «[μ]ε απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καταρτίζεται ο Εσωτερικός Κανονισμός του Κέντρου του άρθρου 70, με τον οποίο καθορίζονται η κατανομή των οργανικών θέσεων ανά εργασιακή σχέση, κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, καθώς και τα τυπικά προσόντα πρόσληψης ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων, η σύσταση, κατάργηση ή αναδιάρθρωσή τους, η σύσταση ή κατάργηση θέσεων προσωπικού, τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η πολιτική και η διαδικασία για τη διενέργεια περιοδικής αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, οι πολιτικές και κανόνες ηθικής και δεοντολογίας για τη λειτουργία των οργάνων διοίκησης και τη συμπεριφορά του προσωπικού, η γενική περιγραφή καθηκόντων κάθε θέσης ευθύνης, η βαθμολογική εξέλιξη των υπαλλήλων, οι διαδικασίες αξιολόγησης των υπαλλήλων και των προϊσταμένων, καθώς και το πειθαρχικό δίκαιο

που τους διέπει, η οικονομική διαχείριση των πόρων του Κέντρου, η διαδικασία διαχείρισης των έργων ή προγραμμάτων που αυτό αναλαμβάνει, καθώς και κάθε άλλο λεπτομερειακό ζήτημα που αφορά στην οργάνωση και τη λειτουργία του. Με την ίδια ή όμοια απόφαση ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και απορρήτων πληροφοριών». Περαιτέρω, στην παρ. 6 του άρθρου 91 ορίζεται ότι «[μ]έχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 90, τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο του Εσωτερικού Κανονισμού ρυθμίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Κέντρου».

Λαμβανομένης υπόψη της έκτασης και της σημαντικότητας των θεμάτων που πρόκειται να ρυθμισθούν με την ως άνω απόφαση του άρθρου 90, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους ασφάλειας δικαίου και προκειμένου να μην ορίζονται τα εν λόγω θέματα για αόριστο χρονικό διάστημα με απόφαση του Δ.Σ., να τεθεί στην παρ. 2 του άρθρου 90 συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο αναφορικά με την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης.

24. Επί του άρθρου 98

Σύμφωνα με το άρθρο 98 «[α]λλογενείς αλλοδαποί, οι οποίοι έχουν υποβάλει αντιρρήσεις κατά αρνητικής εισήγησης της Επιτροπής Πολιτογράφησης σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), περί διαδικασίας πολιτογράφησης, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή του με τα άρθρα 6 και 18 του ν. 4735/2020 (Α' 197), δύνανται, σε περίπτωση απόρριψής τους ή παραίτησης από την περαιτέρω εξέταση όσων αντιρρήσεων εκκρεμούν, να υποβάλουν νέα αίτηση πολιτογράφησης, κατά παρέκκλιση του χρονικού περιορισμού της παρ. 3 του άρθρου 8 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, περί της απόφασης πολιτογράφησης και αιτιολόγησης».

Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4735/2020 «[η] ισχύς των άρθρων 5Α, 6 και 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αντικαθίστανται με τα άρθρα 3, 5 και 6 του παρόντος, αρχίζει από την 1η.4.2021».

Ως εκ τούτου, για λόγους νομοτεχνικούς, θα μπορούσε η ως άνω ημερομηνία να αναφερθεί ρητώς στην προτεινόμενη διάταξη. Περαιτέρω, θα μπορούσε, ενδεχομένως, η προτεινόμενη να ενταχθεί στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας.

25. Επί του άρθρου 101

Με το άρθρο 101 τροποποιείται, μεταξύ άλλων, το άρθρο 4 παρ. 4 του ν. 4440/2016 και ορίζεται ότι «[ε]ιδικά για την απόσπαση ή μετάταξη υπαλλήλου από Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προ-

σώπων αυτών, απαιτείται επιπλέον η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου του φορέα προέλευσης».

Σημειώνεται, συναφώς, ότι η ισχύουσα διάταξη ορίζει ότι «[ε]ιδικά για τη μετάταξη υπαλλήλου από Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού απαιτείται επιπλέον η γνώμη του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου. Ειδικά για την απόσπαση ή μετάταξη υπαλλήλων των Τεχνικών Υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και των Υπηρεσιών Δόμησης των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου». Στο πλαίσιο αυτό, αφενός, ήδη από τη θέσπιση του ν. 4440/2016 απαιτείται (απλή) γνώμη για μετάταξη υπαλλήλου Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού. Αφετέρου, κατόπιν μεταγενέστερων τροποποιήσεων του ως άνω νόμου, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου για την απόσπαση ή μετάταξη υπαλλήλων των Τεχνικών Υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και των Υπηρεσιών Δόμησης των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού, προκειμένου να αξιοποιηθεί το υπάρχον προσωπικό και, ιδίως, το προσωπικό των Τεχνικών Υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένο με αναπτυξιακές αρμοδιότητες (πρβλ. Αιτιολογική Έκθεση επί της παρ. 7 του άρθρου 229 του ν. 4635/2019, το οποίο εισήχθη διά υπουργικής τροπολογίας με αριθμό 67/17-23.10.2019, καθώς και την Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 55 (άρθρο 52 στο ψηφισθέν νομοσχέδιο) του ν. 4954/2022, διά του οποίου προστέθηκε η ρύθμιση περί σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου σε περίπτωση απόσπασης, η οποία κάνει λόγο για ανάγκη μη αποψίλωσης των εν λόγω υπηρεσιών).

Εξ άλλου, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, με την προτεινόμενη «επιδιώκεται ο περιορισμός του φαινόμενου υποστελέχωσης που παρατηρείται συχνά στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού καθώς και η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας τους, ως φορέων που απολαμβάνουν συνταγματικά κατοχυρωμένη διοικητική αυτοτέλεια σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος. Προς τούτο, προβλέπεται η λήψη σύμφωνης γνώμης του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ ή β΄ βαθμού προέλευσης, για την πραγματοποίηση απόσπασης ή μετάταξης όλων των υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτούς, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας, δίχως να τίγονται ειδικότερες ρυθμίσεις που αφορούν μετακινήσεις προσωπικού για λόγους υγείας ή συνυπηρετήσης».

Παρατηρείται ότι εν προκειμένω, η προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου του φορέα προέλευσης, τόσο για τη μετάταξη, όσο και για την απόσπαση του συνόλου του προσωπικού των

Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, λαμβάνει χώρα χωρίς κάποιον χρονικό περιορισμό (πρβλ. το άρθρο 71 παρ. 1 του ν. 4635/2019, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 52 του ν. 4756/2020, το οποίο περιόριζε χρονικά την απαίτηση προηγούμενης σύμφωνης γνώμης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων από την έναρξη ισχύος του νόμου και μέχρι την 30η Ιουνίου 2021 για την έκδοση κάθε απόφασης μετάταξης ή απόσπασης υπαλλήλων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου) και αποτελεί ένα γενικό μέτρο, το οποίο στοχεύει στον περιορισμό του φαινομένου της υποστελέχωσης των Ο.Τ.Α.

Τέλος, επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση παροχής αρνητικής σύμφωνης γνώμης για την απόσπαση ή μετάταξη των υπαλλήλων από Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, πρέπει να παρέχεται αιτιολογία, δοθέντος ότι «η υποχρέωση αυτή απορρέει τόσο από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 17 και 20 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, κατά τις οποίες οι δυσμενείς διοικητικές πράξεις, όπως και η αρνητική σύμφωνη γνώμη, πρέπει να αιτιολογούνται, ώστε να είναι δυνατός ο δικαστικός έλεγχος της επιλογής, όσο και από γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, κατά την οποία οι διοικητικές πράξεις διακριτικής ευχέρειας πρέπει να περιέχουν αιτιολογία, ώστε να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος των ορίων της διακριτικής ευχέρειας (Δ.Ε.Α. 1117/2023, 1119/2022, 309/2021, 1296/2015, Δ.Ε.Θεσ 323/2022)» (ΔΕΦ Αθηνών 1435/2024 σκ. 11, πρβλ. και ΔΕΦ Αθηνών 806/2023, σκ. 10)

26. Επί του άρθρου 107

Σύμφωνα με το άρθρο 107 «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, το άρθρο 197 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143), περί απόλυσης λόγω ορίου ηλικίας, ως προς το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού καταργείται και εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 49 του π.δ. 410/1988 (Α' 191), περί απόλυσης λόγω ορίου ηλικίας. 2. Προσωπικό, που έχει απολυθεί αυτοδικαίως δυνάμει του άρθρου 197 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, το οποίο στις 31.12.2024 συμπλήρωνε το εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος της ηλικίας του, αλλά δεν είχε συμπληρώσει σαράντα (40) έτη υπηρεσίας, μπορεί να επανέλθει στην ενεργό υπηρεσία, κατόπιν αίτησής του, εφαρμοζόμενης περαιτέρω της παρ. 1».

Δοθέντος ότι διά της προτεινόμενης διάταξης επιτρέπεται η επαναφορά στην Υπηρεσία υπαλλήλων οι οποίοι έχουν αυτοδικαίως αποχωρήσει, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να τεθεί μεταβατική διάταξη ως προς το χρονικό

διάστημα που έχει παρέλθει, ήτοι από την αυτοδίκαιη απόλυσή τους την 31.12.2024 έως την έναρξη ισχύος του νόμου, τόσο αναφορικά με τον ακριβή χρόνο επαναφοράς υπαλλήλου στην υπηρεσία όσο και προκειμένου να ρυθμισθούν ειδικότερα ζητήματα στην περίπτωση κατά την οποία είχε ήδη κανονισθεί η απονομή σύνταξης.

27. Επί του άρθρου 110

Με το άρθρο 110 ορίζεται ότι «[ι]δρύεται αναπτυξιακός οργανισμός του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53), διάρκειας εκατό (100) ετών, με την επωνυμία «Αττικός Πολιτισμός – Μητροπολιτικό Κέντρο Πολιτιστικής Δημιουργίας και Καινοτομίας» (στο εξής «εταιρία») με διακριτικό τίτλο "Attica Culture - Metropolitan Center for Cultural Creation and Innovation"».

Αναφορικά με το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας, η παρ. 3 της προτεινόμενης ορίζει τα εξής: «αποτελείται από εκατό (100) μετοχές αξίας πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ η καθεμία, εκ των οποίων οι ογδόντα (80) ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής, οι δέκα εννέα (19) στον Δήμο Ελευσίνας και μία (1) στο Υπουργείο Πολιτισμού. Το μετοχικό κεφάλαιο καταβάλλεται για λογαριασμό των μετόχων στο ταμείο της εταιρείας από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών από το αποθεματικό του Τακτικού Προϋπολογισμού».

Συναφώς επισημαίνεται ότι το άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 4674/2020 αναφέρεται στο μετοχικό κεφάλαιο των Αναπτυξιακών Οργανισμών και ότι ορίζεται ότι σε αυτό μετέχουν «είτε περισσότεροι του ενός Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή/και Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, είτε τουλάχιστον ένας Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή μία Περιφερειακή Ένωση Δήμων και τουλάχιστον ένα από τα εξής: Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, Ένωση Περιφερειών Ελλάδος, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, δίκτυα και σύνδεσμοι Δήμων, υπό την προϋπόθεση ότι οι Ο.Τ.Α. και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, αποκλεισμένης σε κάθε περίπτωση της συμμετοχής ιδιωτών. Στο μετοχικό κεφάλαιο μπορούν να συμμετέχουν και φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, επιστημονικοί φορείς, επιμελητήρια, φορείς συλλογικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και οικονομικών συμφερόντων, συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι εκπροσωπούν αθροιστικά ποσοστό μικρότερο του τρία τοις εκατό (3%) (...)». Περαιτέρω, στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «[ο]ι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από τους ΟΤΑ ή τον Κρατικό Προϋπολογισμό και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρ-

μογής του άρθρου δεύτερου του ν. 3845/2010 (Α΄ 65)».

Τούτων δοθέντων, εφόσον η προτεινόμενη στοχεύει στην ίδρυση αναπτυξιακού οργανισμού του άρθρου 2 του ν. 4674/2020, η παρ. 3 αυτής χρήζει αναδιατύπωσης, ώστε να εναρμονίζεται με το πλαίσιο ίδρυσης αναπτυξιακών οργανισμών του ως άνω νόμου.

Αθήνα, 27 Αυγούστου 2025

Οι Εισηγητές
Δάφνη Ακουμιανάκη
Μαρία Ανδρονοπούλου
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονικές Συνεργάτιδες

Χρίστος Μυλωνόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου
της Βουλής
(Για την παρατήρηση 18)

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών